

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van de Duitse geschutsbedding Houthulstbos uit de Eerste Wereldoorlog in Langemark-Poelkapelle (Poelkapelle)

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1, laatst gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op de adviesvraag bij het college van burgemeester en schepenen van Langemark-Poelkapelle, ingediend op 29 juli 2016;

Overwegende dat het advies niet tijdig is meegedeeld en dus geacht wordt gunstig te zijn;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 15 september 2016, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van de Duitse geschutsbedding Houthulstbos uit de Eerste Wereldoorlog aantoonst;

Overwegende dat de Duitse geschutsbedding Houthulstbos uit de Eerste Wereldoorlog als monument historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

Deze betonnen geschutsbedding vormt een bijzonder waardevolle getuige van het Duitse geschut dat tijdens de Eerste Wereldoorlog massaal in het Houthulstbos stond opgesteld. Zolang dit bos niet massaal beschoten werd, bood het voldoende beschutting voor deze artillerie. Bovendien kon de ganse Ieperboog vanaf het Houthulstbos onder vuur genomen worden. In de onmiddellijke omgeving van de geschutsbedding liep er een spoor dat iets verderop ontdekt werd, voor de aanvoer van het geschut en de munitie. Vlakbij waren er ook bunkers opgetrokken voor de opslag van munitie en als onderkomen voor de manschappen die het geschut bedienden. De historische context is dus bijzonder belangrijk. Op deze geschutsbedding stond een uiterst zeldzaam dubbel kanon opgesteld, dat afkomstig was van de *SMS Fürst Bismarck*. Dit was het eerste gepantserde oorlogsschip van de *Kaiserliche Marine* dat vanaf 1900 in gebruik genomen was. In de betonnen bedding werd meer bepaald een gepantserde geschutstoren geplaatst van het type *Theodor-Karl*, waarin twee *24cm SKL/40* kanonnen waren geplaatst. Tijdens de zomer van 1917 beschoot deze batterij onder meer zes Britse observatieballonnen op een afstand van vijftien kilometer. Vanaf juli 1917 werd de batterij door Franse spoorwegartillerie onder vuur genomen. Eind 1917 werden de twee kanonnen verwijderd, maar de gepantserde geschutstoren bleef;

Overwegende dat de Duitse geschutsbedding Houthulstbos uit de Eerste Wereldoorlog als monument culturele waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

Als materiële getuige van de *Grooten Oorlog*, die Vlaanderen jarenlang in zijn greep had en het leven van ontelbaar veel mensen ingrijpend tekende of volledig verwoestte. De Eerste Wereldoorlog was een internationale gebeurtenis bij uitstek, met West-Vlaanderen als één van de strijdtoneelen waar honderdduizenden mannen uit de hele wereld vochten. De herinnering aan de Eerste Wereldoorlog kent nog steeds een breed maatschappelijk en internationaal draagvlak,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als monument:

Duitse geschutsbedding Houthulstbos uit de Eerste Wereldoorlog, Houthulstseweg zonder nummer in Langemark-Poelkapelle (Poelkapelle), bekend ten kadaster Langemark-Poelkapelle, 3de afdeling, sectie B, 400C (deel).

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. §1. Het monument heeft de volgende erfgoedwaarden:

- 1° historische waarde;
- 2° culturele waarde.

§2. De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

Betonnen geschutsbedding met ovaalvormig grondplan. Het beton is voor zover zichtbaar, gewapend met ronde ijzers die samengevlochten zijn in rechthoekig verband. Aan de buitenzijde heeft de constructie een diameter van 11,3 m, aan de binnenzijde 6,9 m. De muurdikte van de omwalling bedraagt 2,2 m.

De betonnen omwalling wordt hoger naar westelijke zijde toe. In de betonnen kuip zijn zes uitsparingen in de vorm van een rechthoekige nis te zien. Bovenop de rand van de kuip zijn enkele openingen te zien.

Het is eigen aan geschutsbeddingen dat er in de ondergrond in en rond de bedding constructieve elementen of militaire infrastructuur zitten die rechtstreeks verband houden met de betonnen bedding, zoals betonnen funderingsplaten.

Art. 3. Voor het beschermde monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° de bescherming beoogt het behoud van de betonnen geschutsbedding;
- 2° de algemene doelstelling van de bescherming is meer bepaald het behoud van de erfgoedkenmerken en -elementen die de basis vormen voor de erfgoedwaarden, waaronder de ovaalvormige betonnen geschutsbedding met omwalling, die verhoogt naar westelijke zijde toe, inclusief de aanwezige uitsparingen en openingen. Er dient eveneens gestreefd te worden naar het behoud in situ van ondergrondse constructieve elementen en aansluitende militaire infrastructuur, zoals uitstekende betonnen funderingen;
- 3° de erfgoedwaarden van de geschutsbedding en de leesbaarheid ervan zouden desgevallend versterkt kunnen worden door het verwijderen van slib, materialen, schroot, bouwafval of rommel op, tegen en in de betonnen post. Ook de spontane opslag van bomen en struiken zou omzichtig verwijderd kunnen worden;

- 4° in voorkomend geval kan er gezocht worden naar maatregelen om grondwater in de geschutsbedding permanent te vermijden, in overeenstemming met de specifieke landschappelijke context;
- 5° conserverende maatregelen (roestwerende behandeling) voor blootliggende ijzeren onderdelen bevorderen de instandhouding van de ijzeren erfgoedelementen op zich en het omliggende beton, dat beschadigd zou kunnen worden door uitzettende corrosie;
- 6° conserverende maatregelen voor houten onderdelen bevorderen de instandhouding van de houten erfgoedelementen.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. Voor de volgende handelingen aan het beschermde monument moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 3° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 4° het uitvoeren van de volgende werken aan de buitenmuren van constructies:
  - a) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
  - b) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
- 5° het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:
  - a) het plaatsen of wijzigen van bovengrondse en ondergrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
  - b) het plaatsen of wijzigen van afsluitingen, met uitzondering van gladde schrikdraad en prikkeldraad ten behoeve van veekering;
  - c) het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van wegen en paden;
  - d) het aanleggen of wijzigen van verharding met een minimale gezamenlijke grondoppervlakte van 30 m² of het uitbreiden van bestaande verhardingen met minimaal 30 m², met uitzondering van verhardingen geplaatst binnen een straal van 30 m rond een vergund of een vergund geacht gebouw;
  - e) graafwerken in functie van het bouwen, verbouwen of heropbouwen van constructies;
  - f) het aanplanten, vellen, rooien en ontstronken van bomen;
  - g) het plaggen en het afvoeren van de pluggen.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel, **20 DEC. 2016**

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a series of connected loops and a long horizontal stroke at the end.

Geert BOURGEOIS